

Benedek Elek:
SZÁZSZORSZEBB KIRÁLYKISASSZONY

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, az óperenciás tengeren is túl, de még a hármass üveghegyen is túl: volt egyszer egy királykisasszony, aki százszorta szebb volt a napnál, a ragyogó csillagoknál, nem is hívták másként: Százszorszebb királykisasszony. De hiszen, vigyázott is a királyné a leánya szépségére, este-reggel tejben fürdették, lilium arcát vajjal kengették, arany haját gyöngyharmattal mosták. Mondták is a népek: nem százszor, de ezerszer is szebb a királykisasszony a napnál is, a csillagoknál is. Bezzeg jöttek a királyfiak a világ minden tájékáról, de jöhettek, ahogy jöttek, úgy el is mehettek. Azt mondta a Százszorszebb királykisasszony, ő addig szót sem szól, míg a világon amennyi királyfi, egyszerre nem jó, akkor majd választ közülük. Egyéb sem kellett a királynak, nosza kihirdette országnak-világnak, hogy amely királyfi a leánya kezét akarja, ezen s ezen a napon jöjjön az udvarába, hadd válasszon közülük a királykisasszony.

Hej, édes Istenem, mi történt! Az történt, hogy kerek e föld minden országából összecsdültek a királyfiak, de annyian, hogy alig fértek a király udvarába.

– Gyere, leányom, gyere – mondotta a király –, itt vannak a királyfiak, deli, szép legények, választhatsz közülük szíved szerint valót.

Nagyot nevetett a királykisasszony, hogy csak úgy csengett a palota:

– Bizony, ha itt vannak, maradhatnak is, mehetnek is, én meg se nézem őket. Ha ők az én szépségemért jöttek, én ugyan nem nézem az ő szépségüket: annak leszek a felesége, amelyik a legbátrabb.

– Jól van, lányom, azt sem bánom, egyszeribe kikiáltom –, s azzal kiment a király a palota tornácára, onnan kikiáltotta a királyfiaknak, hogy mi a leány kívánsága.

Nosza, mindjárt megcsördültek-zördültek a kardok, zúgott-zengett a levegő, csatogtak a kardok, suhogtak a buzogányok. Ahányan voltak, mind bajvívásra kerekedtek, s egy óra sem telt bele, tíz-husz királyfi sem maradt a talpán, pedig voltak vagy ezren. A királykisasszony nézte a bajvívást, de mikor vége lett s az apja kérdezte: no, melyiket választod, azt felelte: nem választom én egyiket sem. Könnyű a királyfiaknak a bajvívás, egyebet sem tanultak világeletükben. Ez még nem bátorság!

A vén király a fejét csóválta.

– Hanem mondok egyet, s kettő lesz belőle – szólalt meg később a királykisasszony –, amelyik leteríti azt a vaddisznót, aki már annyi sok híres vadászembert megcsúfolt, annak adom a kezemet.

– No, az igaz – mondotta a király –, ezen megmutathatják a bátorságukat. Magam is láttam s lőttem mindenféle vadat, medvét, oroszánt, bölényt, de ehhez hasonlatost még nem: sem golyó nem fogja, sem kard meg nem sebzi.

Mindjárt kikiáltja a leány kívánságát s abban a pillanatban fölkerekedtek a királyfiak, mentek a rengeteg erdőbe. De ment ám a királykisasszony is, csakhogy férfiruhában, hogy senki se tudja, ki s mi ő. Alighogy beérnek az erdőbe, honnét, honnét nem, közójük toppan egy talpig fekete gúnyás legény s kérdi, hol, merre szokott járni a híres vaddisznó.

–Talán bizony te is szerencsét akarsz próbálni?–kérdi a főudvarmester nagy hetykén.

– Akarok biz' én, s ha meglátom, le is terítem azt a fenevadat.

Hallotta a királykisasszony a szóváltást, erősen tetszett neki a legény beszéde s magában kívánta: bárcsak ez a legény terítené le a vaddisznót. Felesége lenne, ha még olyan szegény ember fia is.

Na, elszélednek a királyfiak az erdőben, csak a fekete gúnyás legény maradt ott s szépen meghúzódott egy fa mellé. Nem ment tovább a királykisasszony sem, leült egy bokor tövében s úgy várta, mi lesz. Hát egyszer csak látja, hogy ez a királyfi is, meg az a királyfi is visszasompolyog s ígérnek a fekete ruhás legénynek eget, földet, a tetejébe tenger aranyat, ha ő terítené le a vaddisznót s eladná nekik.

– Majd meglátjuk – válaszolt a legény kurtán. – Előbb hadd kerüljön a kezem közé.

Mikor a királyfiak elmentek, a királykisasszony odament a legényhez s mondta neki:

– Óh, te bolond, te, mért nem fogadtad el, mit ajánlottak, halálod napjáig hat lovas hintóval járhatnál.

Mondá a legény:

– Nem kell nekem hat lovas hintó, nem kell nekem széles e világ semmi kincse, kell nekem a Százszorszebb királykisasszony.

Többet nem is szólhatott, mert abban a pillanatban recsegett-ropogott a rengeteg, döngött a föld, jött a vaddisznó, nagyobb egy bölénynél, szörnyű rőfögéssel, csattogtatással. Szikrázott a szeme s nézett jobbra-balra, nincs-e valahol ember vagy állat, kit szétszaggasson.

– Csak gyere, gyere – mondotta a legény s szép nyugodalmasan fölmászott a fára s amint a disznó alája ért, megrázta a fát hatalmasan: egy szempillantásra megtelt az alja makkal. Egyéb sem kellett a disznónak, egyszeribe nekiesett a makknak, s addig evett, hogy már csak alig szuszogott. Akkor aztán leheveredett a földre s szépen elszenderült. Uccu, leugrott a legény a fáról, kirántotta kardját s egy csapással levágta a disznó fejét, felszúrta kardja hegyére s ment egyenest a király elé.

– Ihol a vaddisznó feje, felséges király.

– Hát te ki vagy? – kérdezte a király.

– Azt én most meg nem mondom, majd megtudja máskor.

Közben előkerültek a királyfiak s ez is, az is váltig erősítette, hogy ő terítette le a vaddisznót, de odaszaladt a királykisasszony s mondta a királynak:

– Nem igaz a beszédjük, édesapám. Ez a legény terítette le, láttam a szememmel. Ez ám az igazi bátor legény: helyt állt az esze is, a szíve is.

– Bizony, ha úgy van – mondotta a király –, ezé a fekete gúnyás legényé leszel, leányom.

– Leszek én jó szívvel – mondotta a leány.

Most a legény egy vasgyűrűt húzott le az ujjáról:

– Nesze ez a gyűrű, Százszorszebb királykisasszony, húzd az ujjadra. Én most elmegyek a hazámba, s ha visszatérek, mutasd elé a gyűrűt.

Lehúzott a királykisasszony is egy arany gyűrűt az ujjáról:

– Te meg ezt a gyűrűt húzd az ujjadra. Erről bizonyosan megismerlek, ha visszatérsz.

Búcsúzott a legény illendőképpen mindenkitől s el akart indulni gyalogszerrel, de a király megállította:

– No, már azt nem engedem, hogy az én vejemmé leendő gyalog menjen a hazájába. Vezessék elő legjobb paripámat.

Mindjárt elővezettek egy aranyszőrű paripát, csak – hogy szavamat össze ne keverjem –, a királyfiak összesúgtak-búgtak s temérdek aranyat ígértek a főlovásznak, ha a leggonoszabb paripát vezeti elé. Úgy is történt. Hej, szörnyű haragra lobbant a király. Hogy éppen azt a paripát vezetik elő, amelyik sárkánytejet szopott s melyen még emberfia nem ült:

Mondta a legény:

– Ne féljen, felséges királyom, megülöm én, akármiféle tejet szopott!

Abban a pillanatban már ott is ült a paripa hátán, magyarosan oldalba taszította, a kardjával háromszor a füle közé legyintett, aztán háromszor megkerülte az erdőt, hogy csakúgy szakadt a hab a paripáról s elvágatott, mint a sebes szélvész.

Tetszett ez a királynak erősen, fejét csóválta, hümmögött magában: mégsem amolyan tedd ide, tedd oda legény ez! Bizony mondom, hogy királyfi!

Telt, múlt az idő, eltelt egy hét, eltelt kettő is s egyszer csak kengyelfutó jó a fekete királytól, hogy ha nem adják neki a Százsorszebb királykisasszonyt, indul rettentő nagy sereggel s kő kövön nem marad.

Megijedt a király, kérdi a lányát: mit üzenjen most vissza?

– Azt, hogy én e földi életben másé nem leszek, csak a fekete gúnyás legényé, inkább meghalok szörnyű halálnak halálával.

De mi történt, mi nem, nem egyéb egy nagy semminél, elég az, hogy a kengyelfutó még a városból ki sem érhetett, már itt is volt a fekete király, ellepte az udvart, körülfogta a király palotáját.

A király lelkendezve szaladt a lányához:

– Lelkem, gyermekem, gondold meg jól, már itt is a fekete király, akkora sereggel, hogy ég és föld elfeketedett.

– Nem bánom én, mégsem leszek az övé.

– Egy perc, kettő el sem telt, jött maga a fekete király, föl egyenest a palotába, de olyan ragyogó gúnyában, hogy ki ránézett, jó, hogy meg nem vakult.

– Százsorszebb királykisasszony, eljöttem s most magam kérdem: leszel-e a feleségem?

– Százsor is kérddheted, ezerszer is, mindig azt felelem: nem én!

Akkor a fekete király lerántotta magáról csillogó-villogó köpönyegét s hát uram, fekete gúnya van rajta.

– Hát most leszel-e az én feleségem?

– Leszek biz' én, mert látom, hogy te vagy az a fekete legény.

De lett egy szeribe nagy öröm, vígasság. Papot hoztak, asztalt terítettek, a cigányok húzták, a fiatalok járták, de még az öregek is, ahogy tudták. Én is ott voltam, a Százsorszebb királykisasszonnyal egyet-jót táncoltam, aztán hazaszaladtam s neked ezt a mesét hoztam.

Holnap legyen Százsorszebb királykisasszony a vendégetek.